

чинників. У цьому випадку загроза банкрутства зводиться до мінімуму, але підприємство зазнає деяких збитків у зв'язку з невчасним виконанням своїх зобов'язань і вживанням по відношенню до нього санкцій з боку кредиторів.

Література:

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 2343-ХІІ від 14 травня 1992р. [Електрон. ресурс] – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. Бурлака Ю.М. Фінансова санація аграрних підприємств: методологічний та регіональний аспекти / Ю.М. Бурлака // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – С.47-52.

3. Друкер П. Эффективное управление [Текст] / П. Друкер; пер. с англ. – М., 2003. – 352 с. 67

Рецензент: д.е.н., професор Нестерчук Ю.О.

УДК 338.242:63

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Осташова В. О., к.ю.н.

Полтавська державна аграрна академія

У статті досліджено сутність креативної економіки як нового перспективного напрямку підвищення конкурентоспроможності вітчизняного продукту. Розкрито потенції розвитку сільських територій в умовах креативної економіки.

The article examines the essence of the creative economy as a new promising direction of improving the competitiveness of domestic products. Reveals the potency of rural development in the creative economy.

Постановка проблеми. З активізацією останнім часом соціально-економічних перетворень, приділенням особливої уваги креативній складовій у формуванні кадрових ресурсів, що включає здатність до пошуку альтернативних рішень відомих проблем, на переосмислення заслугове питання віднайдення нових напрямів розвитку сільських територій. Актуальність досліджуваного питання обумовлена також процесами демократизації, глобалізації, поширенням новітніх інформаційних технологій та, врешті-решт, незворотністю вступу до нової стадії розвитку постіндустріального суспільства – креативної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Введення в обіг поняття «креативна економіка» було ознаменоване виходом у світ статті «THE 21ST CENTURY CORPORATION: The Creative Economy» у журналі «Business Week» 2000 року. У 2001 році вийшла книга Джона Хоукінса «Креативна економіка», яка сповістила наступ пост-інформаційної епохи, для якої інформація і знання – це ресурс, а рушійною силою і головною цінністю виступає творчість. Останніми роками досліджуваній проблемі все більше приділяють увагу вчені у всьому світі. Серед них слід назвати таких зарубіжних представників як Д. Ньюбігін, П. Кук, С. Торп, Й. Шерер та інші.

З огляду на зв'язок обраної теми з проблематикою розвитку сільських територій через становлення сільського туризму в Україні зазначимо, що теоретичним і практичним аспектам цього питання були присвячені, зокрема, праці М. Біржакова, О. Бейдик, В. Васильєва, І. Винниченко, П. Горішевського, Ю. Зінко, Н. Кудли, Л. Тебляшкіної, В. Триліса.

Попри активізацію останніми роками значної уваги науковців у царині розвитку сільських територій взагалі та сільського туризму зокрема, слід визнати недостатньо з'ясованими питання перспектив розвитку останніх в умовах креативної економіки.

Постановка завдання. У статті ми ставимо за мету окреслити перспективи розвитку сільських територій в умовах становлення в Україні креативної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття креативної економіки доволі молоде, але за своєю суттю не є новим. Його поява на початку ХХІ століття була обумовлена необхідністю пошуку нових шляхів соціально-економічного розвитку регіонів. Погоджуємося із думкою О. М. Чуль, яка наголошує, що креативна економіка «...побудована на використанні альтернативних ресурсів економічного розвитку – творчих здібностей, креативних ідей, інформації та інновацій не тільки у сфері культури та мистецтва, а й сфері підприємництва» [9, с. 3]. Рушійною силою її розвитку є становлення креативного класу – соціальної групи, що об'єднує індивідуумів, основною економічною функцією яких є генерування нових знань та інновацій [2, с. 14]. Формування креативного капіталу як своєрідної суспільно-економічної екосистеми, де продуктивно співіснують різні прояви новаторського мислення, набуває характеру ключової детермінанти конкурентного лідерства.

Творчий, креативний підхід дає можливість знайти нові, унікальні рішення у стрімко мінливому світі. Основними гравцями креативної економіки є не лише бізнес (великі підприємства та корпорації творчих індустрій, малі та середні фірми так званих креативних кластерів), але й традиційні організації культури (такі як театри, музеї та бібліотеки), а також посередницькі агенції (між владою та бізнесом), метою яких є підтримка культурних індустрій і які виконують консультативні функції, аналіз та оцінку можливого чи подальшого розвитку. Окрім цього в центрі такої економіки – творчі, незалежні люди з інноваційними ідеями та винахідливістю, які мігрують між різними секторами економіки і творять рухоме творче середовище [5].

Креативні індустрії в Україні, на думку Л. І. Антошкіної, – це такий тип соціально-культурних практик, інтегруючою домінантою яких є творча компонента, що часто граничить з експериментом, новаторством і тому не завжди переслідує комерційні цілі. У експертному середовищі прийнято говорити про те, що в Україні складається інша модель творчих індустрій, яка на відміну від креативних, у своїй основі має «індивідуальний творчий початок, навик або талант», але не завжди несе в собі потенціал створення доданої вартості і робочих місць» у сфері виробництва [1, с. 9].

Лідером креативної економіки є Великобританія, яка сформувала правову базу, розробила стратегічні та політичні документи для розвитку «чет-

вертого» сектору економіки (сектору творчої (креативної, культурної) індустрії («Creative Industries») через економічну, культурну та соціальну взаємодію. Міністерством культури, інформації та спорту цієї країни до досліджуваної галузі віднесло рекламу, архітектуру, ремесла, кінематографію, дизайн, створення моделей одягу, інтерактивні розважальні програми, музику, виконавчі мистецтва, пресу, програмне забезпечення і обчислювальні системи, телебачення та радіо. На наш погляд, цей список має бути продовжений такими видами діяльності як організація розваг та відпочинку, туризм, у тому числі сільський, кафе та ресторани тощо. За нашим переконанням елементами креативності можуть і повинні бути наділені більшість сфер життєдіяльності людини, а не лише творчий сектор.

У провідних країнах світу у творчому секторі зайнято нині від 10 до 20% економічно активного населення. Креативна індустрія створила майже 1,5 млн. робочих місць, а у Німеччині упродовж останнього десятиліття загальна чисельність індивідуальних підприємців, котрі займаються творчою діяльністю, зросла на 21%, тоді як у інших сферах народного господарства – лише на 1,5% [3, с. 57]. Крім того, сектор творчих індустрій створює на сьогодні від 5 до 14% ВВП розвинутих країн [3, с. 55] та демонструє випереджальні темпи щорічного зростання обсягів виробництва продукції порівняно з традиційними галузями економіки.

Високий рівень доходності творчих індустрій активізує процеси перерозподілу на їх користь капіталу, який надходить з традиційних галузей економіки, та формує самостійний сегмент глобального ринку – ринок креативних продуктів. Так, у США на початку ХХІ ст. рівень доходності творчих індустрій зрівнявся з експортом продукції авіабудування; у Німеччині щорічний оборот творчої сфери складає нині понад 70 млрд. євро; у Великій Британії доходи креативного сектору досягають близько 160 млрд. дол. в рік (або 9,2% ВВП), а експорт продукції складає близько 9% сукупного обсягу експортних поставок цієї країни на світовий ринок. Загалом же світовий ринок креативних продуктів оцінюється нині у 0,7 млрд. дол. США, з яких на частку розвинутих країн припадає майже 70% [7]. В Австрії кожна десята фірма працює в галузі креативної економіки [6]. У Німеччині цей сектор налічує близько 23800 підприємств із майже одним мільйоном зайнятих. Креативна економіка набула не лише значного народногосподарського значення, але й стала моделлю сучасної економіки: вона пропонує вищі за середні шанси на зайнятість, відіграє авангардну роль на шляху до економіки, що базується на знаннях і є значним джерелом оригінальних інноваційних ідей [8].

Більш жваво різні сфери креативної економіки розвиваються у наших сусідів – у Росії. Зокрема, наприкінці 2011 року в Москві відбувся Російсько-британський форум з креативної економіки, який був організований Британською Радою, за підтримки Посольства Великої Британії в Москві, та агенцією «Творчі індустрії». Метою форуму став обмін досвідом між британськими і російськими експертами, а також обговорення основних принципів креативної економіки у відповідності до російської дійсності.

Успіхи або невдачі в розвитку економіки України багато в чому визначаються ступенем розуміння об'єктивної необхідності адекватного розвитку міст та інших населених пунктів. З переходом від індустріального суспільства, у якому місто відігравало основну роль, до постіндустріального – посилюється значення для економіки країни села, тим більше, що Україна завжди була аграрною державою. Окрім того воно залишається осередком збереження національної традиції, логоцентром самотності та ідентичності українського народу, носієм креативних, притаманних виключно йому ідей.

Саме тому, на нашу думку, високий потенціал має розвиток креативної економіки саме у сільській місцевості, а на особливу увагу заслуговує сфера сільського туризму, яка «...належить до однієї з найбільш динамічних у світі й за оцінками експертів СОТ може досягти 1 трлн. дол. у найближчі два роки» [4].

Відтак сільський туризм потребує різного роду підтримки, у тому числі державної. Для легалізації та регулювання цього виду діяльності в першу чергу необхідно прийняти низку нормативно-правових актів. Існуючі ж численні законопроекти не відповідають потребам сьогодення та вимагають якнайшвидшого доопрацювання з урахуванням досвіду таких країн як Польща, Угорщина. Разом з тим, у прийнятій Кабінетом міністрів України Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року заходів щодо розвитку сільського туризму не передбачено.

Ще однією нагальною потребою є організація освітніх програм з ведення сільського туризму, що включатиме тренінги, семінари за участю представників міжнародних організацій та інші просвітницькі заходи для бажаних займатися таким видом діяльності. На жаль, зараз дане питання не знайшло достатньої підтримки від держави.

Висновки. Отже, на нашу думку, Україна має платформу для становлення креативної економіки, і в першу чергу мова йде про сільський туризм, що обумовлено традиціями, природно-кліматичними умовами, самотністю народу. Цей процес неминує детермінує розвиток сільських територій, сприятиме успішному проведенню аграрної реформи в цілому.

Література:

1. Антошкіна Л. І. Креативні індустрії: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Л. І. Антошкіна // Режим доступу : <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/1783/1>.

2. Брикова І. В. Регіональна компонента підвищення міжнародної конкурентоспроможності країн : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Ірина Володимирівна Брикова. – К., 2008. – 20 с.

3. Дзюба С. До питання про розробку економічної стратегії розвитку творчої індустрії в Україні / С. Дзюба, Н. Машіна, М. Сазонова // Економіка України. – 2006. – №6. – С. 54-59.

4. Киризиук С. В. Подолання інституційних перешкод розвитку сільського туризму [Електронний ресурс] / С. В. Киризиук, М. М. Лук'янова. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/kyryzjuk.htm.

5. Креативна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.creativecities.org.ua/uk/creative-economy/about>.

6. Креативна економіка. Успіх з традицією та майбутнім [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide-oesterreich/importieren-aus-oesterreich/branchen/kreativwirtschaft/ueberblick.uk.html>.

7. Поручник А. М. Креативний ресурс національного економічного розвитку [Електронний ресурс] / А. М. Поручник. – Режим доступу : <http://www.confcontact.com/2009kach/poruchnik.php>.

8. Прихід економіки культури й креативності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/uk/ekonomika/main-content-06/prikhid-ekonomiki-kulturi-i-kreativnosti.html>.

9. Чуль О. М. Становлення креативної економіки як нового феномену економічної теорії : [Електронний ресурс] / О. М. Чуль // Економічний форум. – 2012. – №1. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/ekfor/2012_1/4.pdf.

Рецензент: д.е.н., професор Махмудов Х.З.

УДК 332.2

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН В РАМКАХ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Пасемко Г.П., к.е.н., доцент

Харківський національний університет ім. В.В. Докучаєва

Проаналізовано зв'язок між земельною власністю та утворенням прибутку. Обґрунтовано необхідність посилення присутності держави на ринку сільськогосподарських земель.

Analyzed the relationship between land ownership and the formation of profit. The need to strengthen state presence in the market of agricultural land.

Постановка проблеми. Націленість на максимізацію результатів господарської діяльності, особливо в галузі сільського господарства, надто залежного від біологічних чинників, неминуче має своїм наслідком виникнення конфліктів як між людиною та природою, так і між окремими індивідами та суспільством взагалі. Аналіз розвитку економіки аграрної сфери у багатьох країнах свідчить, що технологічно детермінований прогрес у землеробстві досягається з помітним соціальним ефектом лише в тому випадку, коли спостерігається краща структурна впорядкованість соціально-економічної системи, в межах якої відбуваються технологічні зміни. В останній час в регулюванні аграрних відносин все відчутнішою є тенденція до ідентифікації земельної власності як об'єкта господарювання, а не як об'єкта обміну. Така принципова зміна сприйняття власності на ресурс, з приводу використання якого складаються аграрні відносини, поки що не зайняла належного місця ні в теорії, ні в практиці державного регулювання в Україні, що потребує розробки нового методологічного забезпечення цієї діяльності. Основою нової методології має стати еколого-економічна парадигма розвитку, яка зорієнтує державно-управлінську діяльність в аграрній сфері на підпорядкування економічних цілей цілям суспільної та біологічної систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні економічні перетворення в Україні, сприяли проведенню наукових досліджень, предметом яких були питання трансформації аграрних відносин, методологічні ос-